

**Національна академія аграрних наук України
Інститут кормів та сільського господарства Поділля**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту кормів та сільського
господарства Поділля НААН

О.В. Корнійчук

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ІНСТИТУТУ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
НААН**

УХВАЛЕНО

Вчена рада ІКСГП НААН
Протокол № 11 від 15 жовтня
2019 р.

Вінниця 2019

Загальні положення

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН (далі – Інститут) усвідомлює свою місію в суспільстві як провідний науково-методичний центр аграрної галузі.

Наукові, науково-педагогічні, здобувачі та інші категорії працівників Інституту прагнуть до побудови відкритих, щирих, гуманних та чесних взаємовідносин (комунікацій) для досягнення максимального науково-освітнього ефекту та забезпечення довіри до результатів наукової діяльності та навчання, тому свідомо узгоджують, приймають та зобов'язуються дотримуватися Кодексу академічної доброчесності Інституту (далі – Кодекс).

Метою Кодексу є встановлення чесних і відкритих відносин між всіма суб'єктами науково-освітнього процесу, спрямованих на підвищення іміджу Інституту, якості наукової та освітньої програм, теоретичних і прикладних наукових досліджень в умовах академічної культури та доброчесності, яку поділяють усі члени інститутської спільноти.

Кодекс академічної доброчесності розроблений відповідно до освітніх і загальнолюдських цінностей, міжнародних стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості, законодавчої і нормативної бази України, нормативних документів Інституту: Конституції України; Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції»; Етичного кодексу вченого України; Педагогічної конституції Європи; Європейської хартії дослідників; Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG); Листа МОН України «Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності».

Цей документ також відповідає основним принципам та положенням, що затверджені в нормативних документах Інституту:

1. Правила внутрішнього трудового розпорядку.
2. Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.
3. Колективний договір Інституту.

2. Основні принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин

2.1 Академічна доброчесність в інститутському середовищі формується на принципах:

- законності – чітке дотримання у своїй діяльності членами академічної спільноти норм законодавства і стимулювання до цього інших;
- чесності та порядності – принциповість у визнанні та підтримці власних прав у сфері академічної діяльності та прав інших людей, що призводить до уникнення власної нечесної поведінки та знижує терпимість до недоброчесності інших, також унеможлиблює випадки зловживання посадовим становищем;
- доброзичливості – позитивне та толерантне ставлення учасників науково-освітнього процесу один до одного незалежно від статті, віку, національності,

релігійних і політичних уподобань;

– поваги – цінувати інтелектуальні здобутки інших людей та використовувати їх відповідно до правил, прийнятих у розвинутому академічному суспільстві;

– довіри та співпраці – вільний обмін ідеями та інформацією в науково-освітньому середовищі, сприяння командній і творчій роботі між науковими співробітниками, викладачами, аспірантами та іншими стейкхолдерами;

– відповідальності – науково-педагогічні працівники несуть відповідальність за якість викладання дисциплін, аспіранти – за якість виконання завдань, передбачає також реагування на академічну нечесність;

– компетентності та професіоналізму – володіння науково-педагогічними фахівцями сучасними технологіями наукових досліджень та методами викладання, циклічне підвищення свого фахового рівня, поглиблення знань і вмінь з академічної грамотності, здатність демонструвати академічні цінності під час навчального процесу;

– прозорості – відкритість та зрозумілість усіх науково-освітніх процесів, послідовне й об'єктивне оцінювання результатів діяльності, підзвітність та публічність інформації;

2.2 Дотримання академічної доброчесності науковими та науково-педагогічними працівниками передбачає:

– своїми діями сприяти формуванню чесного академічного суспільства; дотримуватися Кодексу професійної етики та організаційної культури

– працівників і аспірантів Інституту;

– постійне вдосконалення своїх загальних, фахових та особистісних компетентностей у сфері запобігання проявів академічної недоброчесності;

– підготовку наукових публікацій та авторських методичних розробок, що демонструють академічну грамотність, з огляду наукових здобутків інших авторів за темою, використання офіційної та достовірної інформації;

– повагу до академічних здобутків інших дослідників, що потребує посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну, творчу діяльність;

– сприяння формуванню та підтримці академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

– урахування при розробці завдань індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами.

2.3 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– дотримання чесної академічної поведінки у навчанні та житті, уникнення будь-яких проявів академічної недоброчесності;

– якісну підготовку до навчальних занять;

- самостійне виконання поточних навчальних завдань, поточного контролю, творчих та завдань підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- формування поважливого ставлення до всіх учасників наукового та освітнього процесів, спираючись на власну гідність та нетерпимість до проявів академічної недоброчесності.

3. Види порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин

Порушеннями академічної доброчесності та неприйнятними для всіх учасників освітнього процесу Інституту вважаються:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства під іменем особи, яка не брала участі в їх створенні;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- академічне шахрайство: списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів і наступне використання їх в роботі; проходження процедур контролю знань підставними особами; придбання або отримання виконаних на замовлення академічних текстів у інших осіб та подання їх як власних результатів навчальної та/або наукової діяльності; підробка підписів у офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо); посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; здавання різними особами робіт з однаковим змістом;
- неправомірна вигода – надання, отримання чи пропозиція щодо надання (отримання) учасником освітнього процесу коштів, майна, переваг, пільг чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі;
- несанкціонована співпраця – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншій особі в здійсненні акту академічної нечесності, а також виконання на замовлення та/або продаж академічних текстів;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти науково-педагогічними працівниками.
- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового

контролю або переваг у науковій роботі;

– академічний саботаж – завдання шкоди, псування, затримка або непотрібне ускладнення дослідницької роботи інших осіб, навмисне знищення даних, уповільнення процесу рецензування роботи автора для використання результатів у власних цілях тощо;

– включення до списку авторів навчальних, наукових видань або виконавців проекту осіб, які не брали участь у підготовці (написанні) та в отриманні результатів.

4. Дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин

4.1. Гідним для всіх учасників освітнього процесу Інституту є:

– дотримуватися вимог законодавства України, Статуту НААН, Статуту Інституту та інших нормативно-правових актів установи;

– дотримуватися моральних норм та правил етичної поведінки;

– відповідальне ставлення до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні наукові, навчальні та дослідницькі завдання;

– своєю діяльністю сприяти збереженню, розвитку і популяризації наукових та освітніх традицій і цінностей Інституту, а також – примноженню традицій та позитивної репутації Інституту;

– не чинити правопорушень, сприяти запобіганню й викоріненню різних видів порушень іншими особами в науковій, навчальній, викладацькій та інших видах діяльності, бути нетерпимими до них;

– поважати права і свободи людини, честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання;

– спілкуватися в інститутському середовищі державною мовою, піклуватися про культуру власної мови та мови здобувачів освіти чи колег;

– не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка є неправдивою, викладеною з переколюванням фактів, наклепницькою, такою, що ображає людину або може завдати шкоди репутації Інституту;

– сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між науковими, науково-педагогічними працівниками і здобувачами вищої освіти, підтримувати атмосферу довіри, відповідальності та взаємодопомоги в університетському співтоваристві;

– вести здоровий та активний спосіб життя, дотримуватися правил особистої гігієни, бути охайним і акуратним; допомагати учасникам освітнього процесу, які опинилися в складних життєвих обставинах;

– підтримувати чистоту й порядок на території, дбайливо ставитися до майна та ресурсів Інституту.

4.2. Кожен здобувач вищої освіти у своїй навчальній діяльності повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

– самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу), сумлінно

та вчасно виконувати навчальні завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами та переведенням на індивідуальний графік навчання;

- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;

- активно займатися самостійною роботою: знаходити інформацію з перевірених джерел; додатково опрацьовувати нову літературу та Інтернет-ресурси, вказані в методичних рекомендаціях науково-педагогічних працівників;

- не допускати плагіату у своїх роботах, посилаючись на джерела, з яких береться інформація, незалежно від того, в якому вигляді вона опублікована (в електронному чи паперовому);

- поважати право інтелектуальної власності, наукові та навчальні здобутки інших;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- дотримуватися правил ділового етикету у поведінці та норм культури спілкування у комунікації з усіма учасниками освітнього процесу в Інституті;

- поважати думки інших здобувачів вищої освіти, уміти вести дискусію, аргументовано відстоюючи свою точку зору;

- не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;

- не використовувати та запобігати використанню з боку інших здобувачів вищої освіти службових або родинних зв'язків для отримання нечесної переваги в навчальній діяльності.

4.3. Кожен науковий і науково-педагогічний працівник у своїй діяльності повинен дотримуватися моральних норм правил етичної поведінки, наукової етики та принципів академічної доброчесності, а саме:

- забезпечувати якість викладання на високому науково-теоретичному й методичному рівнях навчальних дисциплін відповідної освітньої програми;

- доносити до здобувачів вищої освіти достовірну наукову інформацію, сприяти їх творчій активності та становленню громадянської позиції;

- постійно підвищувати свій професійний рівень, використовувати у науково-педагогічній діяльності інноваційні педагогічні технології та інформаційно-комунікаційні засоби навчання, а також – сучасні й достовірні джерела інформації;

- керуватися принципами об'єктивності та прозорості під час оцінювання знань і компетентностей здобувачів вищої освіти;

- нести персональну відповідальність за чесну та об'єктивну оцінку навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю;

- приходити на всі заняття вчасно і не залишати аудиторію передчасно, використовувати ефективно академічний час для досягнення результатів навчання, визначених у робочій програмі навчальної дисципліни;

– грамотно складати методичні вказівки й рекомендації з організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти з вивчення начальних дисциплін, вказуючи наявні новітні надходження літератури та Інтернет-ресурси, надавати якісні консультації здобувачам вищої освіти у відведений для методичної роботи робочий час;

– надавати достовірну інформацію про власну науково-педагогічну та творчу діяльність;

– контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

– поважати думку кожного здобувача вищої освіти, заохочувати й надавати всім рівні можливості під час обговорення дискусійних питань;

– не принижувати будь-яким чином гідність учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;

– бути взірцем найвищої інтелігентності, дотримуватися норм культури спілкування в процесі комунікації зі здобувачами вищої освіти, колегами та гостями Інституту.

5. Запобігання проявам порушення академічної доброчесності

5.1 Дотримання принципів академічної доброчесності та етики взаємовідносин членами академічної спільноти Інституту передбачає:

– обов'язкове дотримання норм чинного законодавства в сфері науки і освіти та захисту прав інтелектуальної власності;

– дотримання норм академічної доброчесності, викладених в Кодексі;

– дотримання норм етики взаємовідносин та поваги до інших членів академічної спільноти;

– перешкоджання проявам академічної недоброчесності та негайне повідомлення про випадки порушення норм даного Кодексу;

– несення відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;

– самоконтроль та контроль за дотриманням академічної доброчесності іншими членами академічної спільноти;

– добросовісне, об'єктивне та неупереджене виконання своїх посадових обов'язків.

5.2 Заходи із запобігання проявам порушення академічної доброчесності передбачають: забезпечення доброчесності наукових публікацій у всіх наукових виданнях. Перед поданням на розгляд Вченої ради періодичного наукового видання Інституту редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на відсутність академічного плагіату:

– забезпечення доброчесності дисертаційних робіт, авторефератів наукових співробітників Інституту, аспірантів та інших осіб, що подаються до захисту у спеціалізованих радах (відповідно до вимог щодо підготовки та захисту дисертацій), перевірка на академічний плагіат;

– проведення перевірки робіт аспірантів, що передбачені робочою програмою при вивченні відповідних дисциплін на відсутність академічного

плагіату;

– проведення перевірки наукових та навчально-методичних праць, рекомендованих Вченою радою до друку, на відсутність академічного плагіату.

6. Комісія академічної доброчесності

6.1 Завдання комісії академічної доброчесності Інституту (далі – Комісія:

– організаційно-методичне забезпечення виконання прийнятих в Університеті стандартів академічної доброчесності;

– виявлення порушень принципів і правил академічної доброчесності з боку учасників освітнього процесу;

– розгляд скарг про підозру в застосуванні неетичних практик у навчальній і науковій діяльності;

– надання пропозицій керівництву Університету (керівникам структурних підрозділів) щодо притягнення порушників академічної доброчесності до відповідальності й накладання відповідних санкцій.

6.2 До складу Комісії входять: заступник директора з наукової роботи; голова профспілкової організації Інституту; Голова ради молодих вчених та його заступник; по одному представникові від наукових підрозділів Інституту. Склад Комісії академічної доброчесності затверджується наказом директора терміном на один навчальний рік. До членів Комісії не можуть обиратися особи, які притягувалися до відповідальності за порушення цього Кодексу та нормативно-правових актів Інституту. На першому засіданні Комісії визначаються дати перших засідань Комісії (протягом 10 робочих днів з моменту створення) та обираються голови Комісій. Рішення Комісії приймається більшістю голосів (за умови присутності більше, ніж 60 % членів Комісії) та оформлюється протоколом засідання.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права: ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження; особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності; знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності; оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності у суді.

У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я директора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії. У разі надходження апеляції, ініціатором якої є аспірант, що навчається в аспірантурі Інституту, або співробітник Інституту, розгляд апеляції здійснюється апеляційною комісією,

створеною за наказом директора.

У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб (а також на виконання доручень Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, відповідних державних установ) розгляд апеляції здійснюється за наказом директора спеціально призначеною комісією.

Апеляція розглядається відповідною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд директору (або уповноваженій ним особі), який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності Вченою радою, тощо).

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Вченою радою відповідно до норм чинного законодавства та «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Інституту».

7. Відповідальність за недопущення проявів академічної недоброчесності

За порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання іспиту, заліку, тестування тощо;
- повторне проходження оцінювання (іспитів, заліків тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;
- оголошення догани із занесенням до особової справи;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування тощо.

7.1 За порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин співробітники інституту можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- усне зауваження від уповноваженого представника адміністрації (завідувача лабораторії, відділу тощо), директора чи його заступника з наукової роботи;
- усне чи письмове попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; повторне виконання завдання;
- позбавлення почесних звань, нагород, призначених Інституту;
- відмова в рекомендації щодо присвоєння вченого звання, наукового ступеня тощо;

- відкликання з розгляду (друку) робіт підготовка яких була здійснена з порушенням академічної доброчесності;
- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проектів;
- позбавлення права голосу у колегіальних органах управління (Вчена рада, Науково-методична рада тощо) або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін.

Прикінцеві положення

Кодекс академічної доброчесності оговорюється та схвалюється на засіданні Вченої ради, затверджується та вводиться в дію наказом директора Інституту. Всі особи (наукові працівники, аспіранти), які визнані як суб'єкти академічної доброчесності, повинні бути ознайомлені з положеннями даного Кодексу, зокрема, аспіранти – в місячний термін з дати зарахування на навчання, наукові працівники – при прийнятті на роботу та фіксується підписанням вказаними категоріями Декларації про дотримання принципів академічної доброчесності (Додаток 1 – для здобувачів вищої освіти, Додаток 2 – співробітників інституту) на паперових носіях та зберігаються в особових справах у відділі кадрів інституту.

Зміни та доповнення до Кодексу розглядаються та затверджуються Вченою радою Інституту та вводяться в дію наказом директора. Відповідальність за актуалізацію положень Кодексу та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту відповідно до їх функціональних обов'язків.